Ο Χριστός και το κοινωνικό πρόβλημα (Αρχιμ. Γεώργιος Καψάνης, Ηγούμενος Ι. Μονής Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 26 Αυγούστου, 2010

Ὅσο καθαρίζεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ πάθη, τόσο ἀποκτᾶ τὴ δυνατότητα τῆς ἀληθινῆς κοινωνίας μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὰ ἄλλα ἀνθρώπινα πρόσωπα.

Ὅσοι βλέπουν τὸν ἄνθρωπο ρομαντικὰ καὶ ἐξωτερικὰ **μεταθέτουν τὸ κακὸ ἀπὸ τὰ πρόσωπα στὴν κοινωνία**, γι' αὐτὸ καὶ πρεσβεύουν ὅτι ἡ βελτίωση τῆς κοινωνίας θὰ φέρει καὶ βελτίωση τῶν προσώπων. Ἀλλὰ οἱ Ὀρθόδοξοι χωρὶς νὰ ἀρνούμεθα τὴ σημασία τῆς κοινωνικῆς ἐπιδράσεως στὰ πρόσωπα, δίνουμε τὴν προτεραιότητα στὴ μεταμόρφωση τοῦ προσώπου διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς Θ. Χάριτος.

Εἶναι μεγάλη πλάνη νὰ θέλουμε νὰ ἀλλάξουμε τὴν κοινωνία χωρὶς νὰ ἀγωνισθοῦμε, νὰ ἀλλάξουμε τὸν ἑαυτό μας. Εἶναι τουλάχιστον ἀφελὲς νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ ἀλλαγὴ μερικῶν κοινωνικῶν θεσμῶν θὰ φέρει καὶ τὴν ἀλλαγὴ τῶν ἀνθρώπων χωρὶς μετάνοια.

Ὁ ἄρρωστος ἄνθρωπος κάνει ἄρρωστες κοινωνίες καὶ οἱ ἄρρωστες κοινωνίες ἀρρωσταίνουν χειρότερα τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ νὰ θεραπεύουμε τὶς κοινωνικὲς ἀρρώστιες χωρὶς νὰ θεραπεύσουμε τὴν προσωπικὴ ἀρρώστια, ἀποτελεῖ μετάθεση τοῦ προβλήματος, ἄρνηση τῆς ἀποδοχῆς τῆς προσωπικῆς μας εὐθύνης, ὑπεκφυγὴ ἀπὸ τὴ μετάνοια, κατάφαση στὸν ἐγωισμό μας, ἀπροθυμία νὰ δοῦμε τὸν πραγματικό μας ἑαυτό. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ὁ Κύριος ἔθεσε τὴν προσωπικὴ μετάνοια σὰν προϋπόθεση γιὰ τὴ συμμετοχὴ στὴ Βασιλεία Του.

Δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ παραγνωρίζεται τὸ ἔργο τοῦ διαβόλου στὴ διάλυση τῶν προσώπων καὶ τῶν κοινωνιῶν καὶ στὴν ἐπικράτηση τοῦ κάκου. Ἡ ἀνθρωπιστικὴ ἁπλούστευση τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων ἀρνεῖται τὴν ὕπαρξη τοῦ διαβόλου. Ἀντίθετα, στὸ Εὐαγγέλιο καὶ στὴ χριστιανικὴ ἐμπειρία φανερώνεται ἡ ἔκταση τῶν διαβολικῶν ἐνεργειῶν σὲ πρόσωπα καὶ κοινωνικὲς καταστάσεις καὶ ἡ ἀνάγκη

ἀγῶνος κατὰ τοῦ διαβόλου, ἀποταγῆς καὶ ἐξορκισμοῦ τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Ἔργο τῶν χαρισματούχων ἱερωμένων μοναχῶν καὶ λαϊκῶν εἶναι ἡ διάκριση τῶν πνευμάτων, γιὰ νὰ μὴ πέφτει ὁ Χριστιανὸς στὶς παγίδες ποὺ τοῦ στήνει ὁ πονηρός, ὅταν ἐμφανίζεται μὲ τὸ προσωπεῖο τοῦ καλοῦ.

Τονίσαμε τὴ δύναμη τῶν ἀντιθέτων ἀντιευχαριστιακῶν καὶ ἀντικοινωνικῶν δυνάμεων ὄχι γιὰ νὰ δείξουμε τὴν ἀδυναμία ὑπερνικήσεώς τους, ἀλλὰ τὴν ἀνάγκη νὰ λαμβάνονται ὑπ’ ὄψιν ἀπὸ τὸν ἀγωνιζόμενο Χριστιανό. Ὁ Χριστὸς ἐνίκησε τὶς δυνάμεις αὐτὲς καὶ ὁ Χριστιανὸς μπορεῖ μὲ τὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ συνεργασία τῆς Θείας Χάριτος νὰ συμμετάσχει στὴ νίκη αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ.

* * *

Στὸ σημεῖο αὐτὸ διαφοροποιεῖται ριζικὰ ὁ χριστιανικὸς κοινωνικὸς ἀγώνας ἀπὸ κάθε ἄλλο ἀγώνα. Ἡ κοινωνία ποὺ θέλουν νὰ δημιουργήσουν τὰ οὐμανιστικὰ συστήματα (ἰδεαλιστικὰ καὶ ὑλιστικὰ) εἶναι ἀνθρωποκεντρική. Ἡ κοινωνία τῶν χριστιανῶν εἶναι Θεανθρωποκεντρική. Ἀλλὰ καὶ τὰ μέσα τῶν οὐμανιστῶν εἶναι ἀνθρώπινα. Τῶν χριστιανῶν Θεανθρώπινα. Στὴ βάση δηλαδὴ τοῦ χριστιανικοῦ κοινωνισμοῦ βρίσκεται ἡ ταπείνωση. Ἐνῶ στὴν βάση τοῦ οὐμανιστικοῦ κοινωνισμοῦ ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ αὐτάρκεια, τὸ κλείσιμο ἀπὸ τὸ Θεό. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐπανάληψη τῆς ἴδιας τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδάμ: Ἡ ἐπιδίωξη τῆς θεώσεως χωρὶς τὸ Θεό.

Ἴσως νὰ μὴν εἶναι τυχαῖο ὅτι καὶ τὰ δύο αὐτὰ οὐμανιστικὰ συστήματα μὲ τὶς ἐφαρμογές τους στὴν οἰκονομία (καπιταλισμός, κομμουνισμὸς) γεννήθηκαν στὴν αἱρετικὴ δύση, στὴν ὁποία προηγήθηκε ὁ θρησκευτικὸς ἀνθρωποκεντρισμὸς τοῦ «ἀλάθητου» Πάπα καὶ τοῦ Filioque. Ἂς σκεφθοῦν στὸ θέμα αὐτὸ οἱ Ὀρθόδοξοι ἤ πρώην Ὀρθόδοξοι ποὺ ἀβασάνιστα ἀρνοῦνται τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας, συνήθως ἀπὸ ἄγνοια, γιὰ νὰ προσκολληθοῦν στὰ δυτικὰ συστήματα.

Ὁ ἀνθρώπινος μόνο χαρακτήρας τοῦ μὴ χριστιανικοῦ κοινωνισμοῦ, τοῦ ἀφαιρεῖ τὴ δυνατότητα νὰ δώσει εἰρήνη στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, γιατί τὸν ἀφήνει ἀσυμφιλίωτο μὲ τὸν Οὐράνιο Πατέρα του, καὶ γι’ αὐτὸ ἀνέστιο. Ἂς θυμηθοῦμε τὸ λόγο τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου, ποὺ ἐκφράζει ἀνθρωπολογικὴ ἐμπειρία: «Μᾶς ἔπλασες Κύριε γιὰ Σένα καὶ ἡ καρδιὰ μας εἶναι ἀνήσυχη ὡσότου ἀναπαυθεῖ κοντά Σου».

Τὰ ἄθεα κοινωνικὰ συστήματα βοηθοῦν νὰ λύσουμε μερικὰ κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ προβλήματα, ἀλλὰ ὄχι νὰ συναντήσουμε ἀληθινὰ καὶ οὐσιαστικὰ τὸ Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο. Δὲν ἀπαντοῦν ἱκανοποιητικὰ στὰ ὑπαρξιακά μας ἐρωτήματα καὶ ἰδίως στὸ κεντρικὸ πρόβλημα τοῦ θανάτου. Ὁ κόσμος τακτοποιεῖται ὡραῖα γιὰ νὰ πεθάνει. Ἂν καὶ τὰ συστήματα αὐτά, καὶ ἰδίως ὁ μαρξισμός, χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἕνα ἔντονο ἐγκόσμιο μεσσιανισμό, στὴν πραγματικότητα δὲν «μετάγουν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν», καὶ γι’ αὐτὸ δημιουργοῦν ἀνθρώπους τραγικούς, χωρὶς

ἐλπίδα. Ἡ ἔντονη μάλιστα ἀνθρωπιστικὴ ἤ καὶ ἐπιχειρηματικὴ δράση κάποτε εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας νὰ ξεχάσουμε τὸ βασικό μας πρόβλημα, τὸ πρόβλημα τοῦ θανάτου, καὶ νὰ λυτρωθοῦμε ἀπὸ τὸ ἄγχος, τὸ κενὸ καὶ τὴν πλήξη ποὺ σημαδεύει τὴ ζωὴ τὴ χωρισμένη ἀπὸ τὴν πηγή της, τὸν Τριαδικὸ Θεό.

Γι’ αὐτὸ καὶ τὰ συστήματα αὐτά, παρὰ τὶς καλὲς καὶ ἁγνὲς προθέσεις πολλῶν εὐγενῶν ἀνθρώπων ποὺ ἀγωνίζονται καὶ θυσιάζονται γιὰ τὰ ἰδεώδη τους, στὸ βάθος εἶναι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν ὀνόματι μιᾶς καλύτερης καὶ δικαιότερης κοινωνίας ἐμποδίζουν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πλήρη θεανθρωπινη κοινωνία, ποὺ μόνη τελικὰ ἀναπαύει καὶ ὁλοκληρώνει τὴ φύση του, τὸν ἐγκλωβίζουν στὶς περιορισμένες διαστάσεις ἑνὸς κλειστοῦ μηχανοκρατουμένου ἀπρόσωπου ὑλιστικοῦ σύμπαντος, τοῦ στεροῦν τὴ θέα τοῦ Οὐρανοῦ. Τί νόημα μπορεῖ ἀλήθεια νὰ ἔχει ἡ ζωή μας, ἂν εἴμαστε ἐξελιγμένα ζῶα καὶ ὄχι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ; Ἂν εἴμαστε καταδικασμένοι μελλοθάνατοι, χωρὶς δυνατότητα μεθέξεως στὴν αἰώνια ζωὴ τοῦ Θεοῦ;

(ἔκδοση Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὄρους)

(Πηγή: "Αγία Ζώνη")

Διαβάστε περισσότερα κείμενα του γέροντα πατώντας εδώ